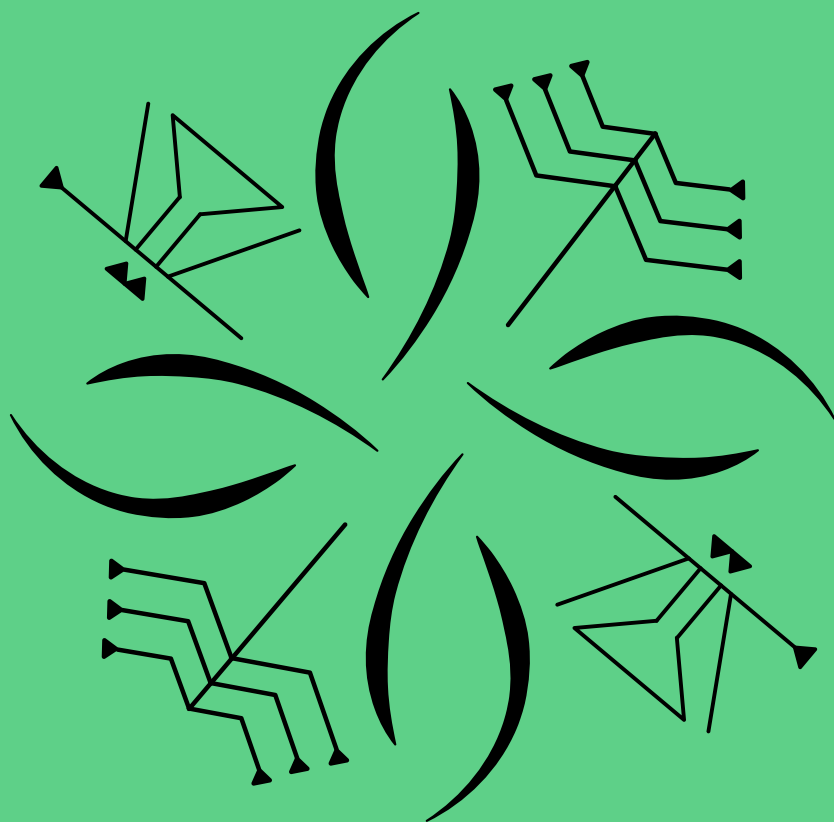

19 februari—16 maj 2026

Samlingspresentation 5

Kin museum för samtidskonst

Samlingspresentation 5

Kin museum för samtidskonst har en samling med drygt 200 konstverk. Den innefattar måleri, skulptur, teckning, grafik, installation, video och performance. Museet utökar sin samling genom inköp och donationer av verk som visas som en del av museets verksamhet eller är skapade av konstnärer som Kin har arbetat med, eller kommer att arbeta med. Syftet är att skapa en samling som speglar och dokumenterar verksamheten och dess olika aspekter. Det innebär att samlingen inbegriper verk av lokala, regionala, nationella och internationella konstnärer.

Den femte samlingspresentationen sedan 2024 består av trettio verk av samiska konstnärer. De tre verken av Johan Turi har lånats in från Kiruna kommuns konstsamling, dels som en viktig historisk referens och dels som ett smakprov på höstens utställning *Om det fula och det vackra: Johan Turi, Outi Pieski och Johanna Minde*. Kin visar alltid något samiskt, på ett eller flera våningsplan i lokalerna i stadshuset Kristallen i Giron/Kiruna. Under våren 2026 är det samlingspresentationen som står för det samiska.

Johan Turi

Den legendariske multikonstnären Johan Turi (1854–1936) gjorde många teckningar och målningar under senare delen av sitt liv. I Kins samlingspresentation visas tre av dem, förmodligen tillkomna under 1920- och 1930-talen. De tillhör Kiruna kommuns konstsamling och bidrar med en viktig historisk referensen och ger samtidigt en försmak av utställningen *Om det fula och det vackra: Johan Turi, Outi Pieski och Johanna Minde* som visas på Kin hösten 2026.

Turi räknas som den förste samiske författaren som skrev om samiska förhållanden på sitt modersmål. År 1910 gavs hans bok *Muitalus sámiiid birra* (En bok om lapparnas liv) ut på nordsamiska och danska, sju år senare publicerades den på svenska. Boken innehåller målande beskrivningar av bland annat renskötsel, jakt, fångst, tro, läkekonst, barnafödelse och jojk samt Turis egna teckningar. Det är en genreöverskridande text med drag av såväl historisk essä som "life writing", grundad i hans egna erfarenheter av det renskötande samiska livet i trakterna kring dagens Kiruna och Torneträsk.

Turi, född i Guovdageaidnu/Kautokeino, lärde sig att läsa och skriva först i vuxen ålder. Med stöd av konstnären och författaren Emilie Demant-Hatt från Köpenhamn skrev han *Muitalus sámiiid birra* under några månader i en enkel stuga vid Torneträsk. LKAB:s förste disponent Hjalmar Lundbohm skötte utgivningen. Turi fortsatte att skriva och teckna livet ut, fick medalj av kungen och blev något av en rikskändis på äldre dagar.

Torneträsk

Teckning, akvarell och gouache på papper, odaterad

Den här bilden är en av flera som skildrar ett kvinnoansikte med stora själfulla ögon. Kvinnan bär kolt och huvudbonad av det slag som är vanlig i de nordsamiska områdena.

Tillhör Kiruna kommun

Lappkäta-samer och renar

Teckning, odaterad.

Tillhör Kiruna kommun

Fjäll- renar-rengärde och samer

Teckning, akvarell och gouache på papper, odaterad

I kritteckningens fjällandskap ligger snön kvar på bergssidorna. Samiska män syns i bildens övre del medan renarna dyker upp i det nedre partiet. Vid närmare granskning upptäcker man att både människor och djur är återgivna med stämplor, en metod som Turi ofta använde. Han tillverkade stämplorna själv och flera av dem finns i Nordiska museets samling.

Tillhör Kiruna kommun

Elle Hansa/Hans Ragnar Mathisen

I Hans Ragnar Mathisens kartor av Fennoskandien lyfts undantryckt kunskap och erfarenhet fram. Handtecknade och målade och sedan tryckta i stora upplagor som affischer ger de både överblick över Sápmi och inblick i olika delar av regionen. Detaljrikedomen kan vara stor med kåsor, trummor, dekorslingor, djur, symboler och samiska klädesplagg infogade i bilden. Men det som väckte störst uppmärksamhet när han 1975 första gången visade kartorna var ortsnamnen som alla var skrivna på den samiska som talas på just den platsen. Konstnären var del av den grupp konstnärer som gick

i spetsen för kampen för både samers livsvillkor och för en våg av återerövrade samisk stolthet och självmedvetenhet.

Mathisens kartor—det har blivit ett femtiotal—är fulla av fascinerande dokumentation av ursprungsbefolkningars geografiska och biologiska specialistkunskap, av normkritiska perspektiv på jordklotet—helt befriade från nationalstatens gränser. Sina kartor målar han genom att kalkera ur atlas-böcker och sedan med akvarell fylla dem till något som kan beskrivas som utplattade, färggranna encyklopedier i ord och bild. De två kartor som ingår i den här samlingspresentationen utgår båda från ovanliga perspektiv i majoritetssamhället: den ena återger Fennoskandien från en nordlig utgångspunkt med blicken riktad söderut, den andra låter nordpolen bli navet i en bild där den nordliga hemisfären skildras. Det är den del av jordklotet där de flesta urfolk finns.

Hans Ragnar Mathisen föddes i Áhkanjárga/Narvik 1945 och är idag verksam i Romsa/Tromsø. Han utbildade sig på målarlinjen på Statens håndverks- og kunstindustriskole i Oslo samt i måleri och grafik på Statens kunstakademi i Oslo. Sin första separatutställning hade han 1975 på Nordiskt-samiskt institut i Guovdageaidnu/Kautokeino. År 1978 bosatte han sig tillsammans med sju unga kollegor i Máze/Masi i Finnmark, där de bildade Samisk Kunstnergruppe som blev föregångaren till Samisk kunstnerforbund, instiftat 1979. Hans författarskap omfattar bland annat skådespelet *Ikke ingenting—et teaterstøkke* i tre akte från 1983. Hans Ragnar Mathisen deltog i samtidskonstutställningen Documenta 14 i Aten och Kassel 2017.

Sámisat 01.07.90

Affisch, 1990

Davviálbmogat

Affisch, 1989

Britta Marakatt-Labba

Samisk vardag och politik, historiska händelser och mytologiska scener—allt samsas i den hyllade konstnären Britta Marakatt-Labbas bildvärld. De grafiska bladen i utställningen är baserade på textila verk, där hon väver samman personliga erfarenheter från livet i norr med klimatkrisen som drabbar hela planeten. Under fem årtionden har hon skapat en rik och poetisk berättelse om samerna, det enda erkända urfolket på den europeiska kontinenten, och deras kamp för marken och kulturen.

Marakatt-Labba föddes 1951 i en renskötarfamilj i Ađevuopmi/Idivuoma. Hon bor och verkar i Badje Sohppar/Övre Soppero, som i likhet med Ađevuopmi ligger i Giron/Kiruna kommun på den svenska sidan av Sápmi. Sin konstutbildning fick hon på Sunderby folkhögskola och HDK Valand i Göteborg. Idag är hon en av Sápmis och Sveriges mest tongivande konstnärer. Sedan sitt internationella genombrott 2017 på samtidskonstutställningen Documenta 14 i Kassel och i huvudutställningen på konstbiennalen i Venedig 2022 har hon rönt stor uppmärksamhet världen över och hennes verk ingår numera i en lång rad konstsamlingar.

Ett återkommande motiv hos Marakatt-Labba är renar, med eller utan slädar, ett annat är figurer som bär ladjogaphir, den röda hornmössan som tidigare bars av samiska kvinnor främst i de nordsamiska och östra områdena men som förbjöds av kyrkan under 1800-talet eftersom den ansågs vara djävulens redskap. Sedan 1990-talet har hornmössan fått en renässans, delvis tack vare att den lyfts fram av Marakatt-Labba. För henne står hornmössan för styrka och självbestämmande och den bärs av de samiska gudinnorna.

Randiga vävar, ranor, dyker upp i många bilder, som täcken i slädar och på bäddar samt utanpå lavvu, tältkåtor. Konturerna av nåjdtrummor, de samiska shamanernas trummor, dyker upp i ett flertal verk. Ett annat motiv är människor som gör saker tillsammans: de upplever naturen, reser i renslåde, diskuterar, förhandlar och sover. Scenerna äger nästan alltid rum utomhus, i landskap med snö men ibland också i stadsmiljö, närmare bestämt där Giron/Kiruna och LKAB-gruvan skildras. Himlen spelar en viktig roll i bilderna, ibland i form av kosmos som associerar tankarna till något större, existentiellt.

Marakatt-Labbas konst har formats av hennes uppväxt mitt i den samiska kulturen. Från tidig ålder har hon sysslat med *duodji*, sameslöjd, då hon exempelvis skapade koltar och andra typer av kläder av tyg och skinn. Hon färgar än idag sina tyger och garner själv och blandar i senare verk gärna broderi, tryck och applikation i samma bild.

Marakatt-Labba har också haft ett omfattande politiskt engagemang genom åren. Utöver sin medverkan i det samiska konstnärskollektivet känt som Mázejuavku (Masi-gruppen), som bildades 1979, var hon aktiv i den så kallade Altakonflikten. År 1980 hölls stora demonstrationer mot utbyggnaden av vattendraget Áltá-Guovdageaidnu/Alta-Kautokeino som hotade att översvämma flera samhällen och stora renbetesområden. Hon var också med och grundade det samiska konstnärsförbundet SDS i Jáhkámáhkke/Johkamohkki/Jokkmokk och hon satt i dess styrelse från 1979 till 1984. Under de senaste åren har hon till exempel demonstrerat mot oljeborrning i Arktis och på andra vis tagit ställning för klimaträttvisa.

En av Marakatt-Labbas mest betydande insatser är att hon har varit med och utvecklat en infrastruktur för andra samiska konstnärer och gjort den samiska konsten tillgänglig för en bredare publik.

Därtill har hon tagit på sig att värna det samiska kulturarvet, samernas levnadsvillkor, kultur och konstvärld, genom exempelvis engagemang i styrelsen för Svenska Samers Riksförbund och Konstnärernas Riksorganisation.

I stjärnornas fotspår III

Applikation och broderi, 2024

Innanför ett antal koncentriska cirklar i blåa nyanser syns en rundel med en vit lyckoren som drar en släde. Utsparade partier av vitt linnetyg och glesa vita stygn formar snötäcket. På den mörkblå himlen lyser fem gula applicerade stjärnor. I släden ligger en randig rana, en väv som är vanlig i samiska hem och som bland annat används som täcke. I broderiets innersta cirkel som liknar en lavvu, tältkåta, sedd uppifrån, finns likadana ranor som just täcken på tre bäddar där människor sover. Som så ofta kombinerar Marakatt-Labba olika perspektiv i samma bild. Också de runda formerna är återkommande i hennes bildvärld; historiskt hade i princip alla föremål i de nomadiserande renskötarnas liv rundade former men dessa former uttrycker också en cirkulär tidsuppfattning. Årshjulet med de åtta årstiderna ställs mot en västerländsk idé om linjär historia. Himmel, vatten, snö, ett hem och en ensam färd om natten i stjärnornas fotspår—det stora och det lilla i livet fångat med applikation, korta och långa stygn, och infärgat tyg.

Ensam

Broderi, 2021

Här möter vi en ensam ren med böjt huvud. Bland de många renar som konstnären skildrat genom åren är det här en av de mest detaljrika. Den ser ut att vända huvudet ut från bilden och möter betraktarens blick. Bilden förenar flera olika textila tekniker: den vita linneduken utgör marken och bakom renen är himlen applicerad som ett stycke gråblått tyg. Ett stråk av horisontella gråa stygn skapar intryck av dimma, en vädertyp som blivit allt vanligare i takt

med den globala uppvärmningen. En annan effekt av den globala uppvärmningen är stora temperaturväxlingar som ger upphov till lager av is, det blir då svårt för renarna att komma åt sin föda.
Privat ägo

Utan titel

Broderi och applikationer på linnetyg, 1987

Bilden är uppbyggd av horisontella partier som bryts av av två personer med röda mössor, de står med ryggen mot betraktaren. De är broderade med så täta stygn att det vita linneunderlaget inte syns igenom. De verkar titta på en flock schematiskt skildrade renar som rör sig i ett band tvärs över bildytan. Marken är dels skildrad med långa och glesa svarta stygn, dels av ett stycke applicerat beige-färgat tyg. Röda stavar av det slag som markerar gränser, till exempel längs vägbanan om vintern, är placerade med jämna mellanrum, även de horisontellt längs hela bildytan. Himlen upptar största delen av bilden och är återgiven i gråa horisontella sjok—det tycks vara en gråmulen dag. Verket är ett exempel på Marakatt-Labbas tidiga broderistil där nästan hela bildytan är täckt av stygn och applikationer.

Privat ägo

I dimman

Broderi och applikation, 2021

Det här är en av ytterst få bilder av konstnären där varken djur eller människor figurerar. I stället intar själva landskapet huvudrollen. Vi ser en sjö med två små öar som speglar sig i vattnet, ett stycke genomskinligt tyg har applicerats horisontellt över bilden likt en dimbank. Allt går i gråskala. Bilden andas stillhet.

Privat ägo

Norr, väster, öster, söder

Broderi och tryck, 2002

I mitten av den här bilden som kombinerar broderi med tryckta partier finns en mörkblå cirkel som tecknar tältkåtan sedd uppifrån. Liksom i konstnärens kyrkotextilier införs fyra vita bågar som lånats från en annan typ av kåta, en så kallad bågstångskåta. I de fyra halvrundlarna som bildas—de står för de fyra väderstrecken—syns grupper av samer i huvudbonader från de olika samiska områdena, bland annat den mörkblåa lulesamiska mössan längst ner och den nordsamiska "fyra vindarnas mössa" högst upp. På sidorna bär figurerna den röda hornmössan, ladjogáphir, som förbjöds av kyrkan under 1800-talet men som sedan 1990-talet fått en renässans, delvis tack vare Marakatt-Labbas konst. För henne signalerar hornmössan samiska gudinnor och står för kraft och självbestämmande.

Privat ägo

Mellan träden

Broderi, 1986

Hunden är en viktig medhjälpare i renskötseln; i det här lilla broderiet springer en svart hund med stor svans över snön i en skog. Hunden är skildrad i profil med täta stygn. Den snötäckta marken är i kontrast återgiven med lite längre, glesa stygn och trädens grenar består av ännu längre bruna stygn som framträder tydligt mot det vita linnetyget. Verket är ett exempel på hur konstnären ständigt varierar sina textila uttrycksmedel.

Privat ägo

Utan titel

Broderi och tryck på linnetyg, 2002

I det här verket kombineras broderi, applikation och tryck. Korta täta stygn gestaltar de två vita renarna och personerna som färdas i den ena släden, medan till exempel renhornen och de vävda ranorna som fungerar som täcken i slädarna tecknas med glesa stygn. Det

mörkblåa partiet runtomkring är tryckt och de utsparade delarna blir till stjärnor eller snö mot en natthimmel. Även guldlinjerna är tryckta och de formar delvis konturen av nåjdens trumma, ett instrument som kan få användaren att hamna i trans och som kyrkan under århundraden konfiskerat och förstört. Istället för att utgå från den bildvärld som finns på trumskinnen på historiska och nutida trummor har Marakatt-Labba skapat en egen symbolvärld där den vita lyckorenen och de samiska gudinnorna med sina röda hornmössor intar en framträdande plats.

Privat ägo

Nätfiske

Broderi, 1980

Nätfiske är broderad med täta stygn i yllegarn, som konstnären gjorde så ofta i början av sin bana. Två gestalter befinner sig i en båt, den ena ror och den andra drar nät. I bakgrunden tornar gråa fjäll upp sig—det vita linnetyget representerar snö. I det mörkblå vattnet simmar rödingar, alla rör sig åt samma håll.

Privat ägo

Mardröm

Färglitografi på papper, 2019

I bildens mitt finns en cirkel som antyder konturen av en låvvu, tältkåta, sedd ovanifrån. Längs tältets väggar ligger människor och sover i olika positioner, täckta av randiga ranatextilier. Några ligger huvud mot fot, andra parallellt, och ytterligare några sover vända mot varandra. En person sover på mage, och en annan har sparkat av sig täcket. Alla är en del av en mardröm där rättor stora som människor väller in genom tältets öppning och invaderar de sovandes mest intima utrymme. De invaderar inte bara hemmet, utan även sängarna. Vid stenarna i eldstaden, arran, ligger människokroppar utan huvuden och lemmar. Rättorna har bitit av deras kroppsdelar. Tre av huvudena ligger uppradade bredvid

varandra. Broderiet som ligger till grund för litografin gjordes 1984, några år efter protesterna mot utbyggnaden av vattendraget Ältå-Guovdageaidnu/Alta-Kautokeino på norska sidan av Sápmi. Marakatt-Labba deltog i demonstrationerna som stoppades av sexhundra poliser utsända av den norska regeringen. Efter det skapade hon ett antal verk där "överhetspersoner" skildras som djur, till exempel råttor och kråkor.

Inga-Wiktorija Påve

De fyra teckningarna i den här presentationen skapades ursprungligen för boken *Leŋges hearggi sáhčal fatnasa* (Gör renoxen redo, skjut ut båten), som publicerades 2023 på nordsamiska av Fredrik Prost, konstnärens partner. Boken är ett försök att samla den splittrade kunskap som finns om samiska trummor samt att återta trumman och dess andliga arv. Med sina karakteristiskt finstämda linjer gestaltar Påve motiv som schamaner, trummor och heliga djur. Hon har illustrerat ett flertal barnböcker utgivna på olika samiska språk och har även erfarenhet av att formge omslag för andra typer av böcker samt musikalbum. Hennes måleriska praktik hämtar inspiration från samisk historia och mytologi och präglas ofta av cirkulära former som pekar mot en cyklisk förståelse av livet och tillvaron i stort. Andra återkommande motiv är renar, vargar och *duodji*, traditionella samiska bruks- och hantverksföremål. Konstnären är själv en skicklig *duojár*—samisk hantverkare—och tillverkar bland annat silversmycken, mössor, skor och väskor.

Inga-Wiktorija Påve är verksam i Giron/Kiruna kommun. Hon är uppvuxen i ett traditionellt samiskt renskötarsamhälle, och det är ur detta arv hon hämtar sin inspiration. Påve är bildkonstnär och formgivare vars arbete uttrycker samisk kulturs färger och former. Hon har en dubbel examen i lärarutbildning i sitt modersmål

nordsamiska samt i bildpedagogik från Umeå universitet. Därutöver har hon studerat traditionellt samiskt hantverk vid Samernas utbildningscentrum i Jåhkåmåhkke/Johkamohkki/Jokkmokk. År 2015 tilldelades Påve utmärkelsen Young Artist of the Year vid Riddu Riđđu-festivalen i Olmmáivággi/Mannaldalen. Sedan dess har hon fortsatt att arbeta som bildkonstnär och ställt ut på bland annat Lilla Galleriet i Umeå samt vid Adäka Festival i Whitehorse. Tillsammans med den samiske konstnären Anders Sunna har hon skapat den korta animerade filmen *Morit Elena Morit*, som har visats på filmfestivaler världen över. Filmen har belönats med priser som Jane Glassco's Award for Emerging Artists vid imagineNATIVE Film Festival i Toronto, samt priset för bästa samiska kortfilm vid Skábmagovat Film Festival i Inari. År 2023 tilldelades hon Guoradallam-stipendiet från Sámi Duodji Samesløjdstiftelsen.

Vindspel

Kalkpapper, blyerts, 2022

Šuvvon (Vindspel)—ett instrument för att kalla på vinden.

Instrumentet återfinns världen över i olika kulturer, liksom i Sápmi.

Näverbåt

Kalkpapper, blyerts, 2022

En båt av näver som tillverkades för att blidka andarna och som kunde placeras på offerplatser eller i särskilda träd. Den innehöll vanligtvis en gryta tillagad av den offrade renen.

Vid bäcken han vilar

Kalkpapper, blyerts, 2022

En andlig resa där mannen förvandlade sig till en varg för att finna sin förlorade kusin.

Cuonumánnu/April

Kalkpapper, blyerts, 2022

I april 1692 stod en samisk schaman inför rätta i Árjepluovve/Arjeplog och dömdes till döden för trolldom, på grund av att han försökte rädda sitt eget barnbarn. De som förde honom inför rätta var samer ur hans egen gemenskap—redan kristnade, som fördömde sitt eget folk och följde prästerna och Kronan.

Katarina Spik Skum

Sittsäcker och puffar av renskinn och träbord där grenarnas ursprungliga form har bevarats är samiska alternativ till heminredning. De är skapade av duojár, sameslöjdaren, och konstnären Katarina Spik Skum. Med stor hantverksskicklighet och djup materialkänsla skapar Spik Skum verk att leva med, ofta i samarbete med andra duojárat, sameslöjdare, och konstnärer. Hon flätar samman konst och hantverk med rötter i det lulesamiska området där livet i kåtan med mammans familj under barndomens somrar inspirerat. Samtidigt låter hon nutidens material och former sippra in i sina arbeten.

De dubbelsidiga veporna som hänger i taket fungerar som markörer för människor som bär färger, former och andra detaljer från det Lulesamiska området. Det handlar om referenser till barmkläden och väskor, förstärkningar längst ner på kvinnokolten och skoband lagda med händerna. Här finns också det vita skinnet och geometriska former som "dekonstruerats". Den som är uppmärksam finner botten till handsydd näbbskor och några mässingsringar, en gammal skyddssymbol. Även mormoderns bälte dyker upp.

Katarina Spik Skum är baserad i Jáhkámáhkke/Johkamohkki/Jokkmokk och har en masterexamen i duodji från Sámi allaskuvla i Guovdageaidnu/Kautokeino. Sedan början av 2010-talet har

hon deltagit i en rad utställningar i bland annat Jáhkámáhkke/Johkamohkki/Jokkmokk, Árjepluovve/Arjeplog, Julevu/Luleå, Kárásjohka/Karasjok, Bådåddjo/Bodö, Stockholm och Toronto. Hennes verk ingår i ett flertal offentliga konstsamlingar. Verken i samlingspresentationen har tidigare visats på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg där Tjállegoahte—Författarcentrum Sápmi representerade Sápmi 2024. I samarbete med arkitekten och konstnären Joar Nango och hans projekt Girjegumpi, ett mobilt och ständigt föränderligt bibliotek om samisk arkitektur och kultur, deltog Katarina Spik Skum 2023 i arkitekturbiennalen i Venedig. Hon har även varit på Sápmi Salasta—urfolksresidens i Lusspie/Storuman. Bland hennes utmärkelser finns Sámi Duodjis arbetsstipendium till minne av Asa Kitok och Ganneviksstipendiet inom formområdet.

Saggen/Sittsäcker

Garvat renskinn, frigitkolor, bomullstyg, 2024

Árrángáttten/Små sittpuffar

Garvat renskinn, 2024

Árbbe/Tuftad matta

Garn och renskinn, 2024

Dáfo/Hängande banderoller

Textil med träpaneler, garn, tenntråd, 2024

Katarina Pirak Sikku

Ággiid áigái/Från tid till annan

Papper, garn, mässing, metall, pärla, 2021

Mässing och annan metall, snöre, litografi av Lars Pirak, text på samiska, funna föremål från den övergivna Snesuddenskolan i Jåhkåmåhkke/Johkamohkki/Jokkmokks kommun.

Katarina Pirak Sikkus verk bygger på två former: å ena sidan en trumform som påminner om de trummor som tillverkats av nåjder, samiska shamaner, och av hennes egen pappa, konstnären Lars Pirak. Å andra sidan objekt som hon hittat i en övergiven skola, typisk för hennes barndom i Jokkmokkstrakten i norra Sverige. Medan trummorna bär en historia som inte var synlig i den dominerande kulturen—berättelser och kunskap överfördes i hemmet, muntligt från generation till generation—har de senare att göra med siffror och bokstäver, sådant som man lär sig i skolan.

Det svenska utbildningssystemet ignorerade samisk historia och kultur vars symboler konstnären här flätar samman med det moderna Sverige och dess utbildningssystem, industrier, public service mm. I arbetet med trummorna har Pirak Sikku använt gamla samiska hantverkstekniker, duodji, som används till bältesringar och snören som färgats av hennes mamma. Verken är gjorda i dialog med den animerade filmen *Apkungen* som visades på SVT på 1960- och 1970-talen. Det är en bearbetning av berättelser från den kinesiska 1500-talsromanen *Färden till Väst* av Wu Cheng'en där Apkungen gör uppror mot jadekejsaren, himlens härskare. Romanen följer en buddhistmunk som ger sig av på en pilgrimsfärd till Centralasien och dagens Indien, kombinerad med folksagor och legender.

Apkungen har tolkats otaliga gånger inom populärkulturen och överlevt genom skiftande politiska regimer. En av Pirak Sikkus trummor har ett flätat överdrag som gjorts av en litografi av konstnärens pappa. På en annan har en berättelse om Stallo, en jätte som äter barn, skrivits ner på samiska. Liksom filmens huvudkaraktär, Apkungen, kunde den samiska myten om Stallo inte förtryckas av den officiella makten.

Katarina Pirak Sikku (f. 1965) är konstnär, verksam Jåhkåmåhkke/Johkamohkki/Jokkmokk. Utgångspunkt i hennes fotografier, teckningar, installationer och textverk är hennes samiska familjehistoria samt historiska fakta som har påverkat henne på ett personligt plan. Sorg och smärta finns ofta närvarande i hennes verk. Hennes diskreta aktivism syftar till att påminna människor om vad som sker i såväl politiska och sociala sfärer som i det privata och offentliga livet. År 2021 presenterade hon *Agálaččat bivttastuvvon sohkagotti ivnniiguin/Thkuven aajkan maadtoej klaerie-jgujmie gåårveldihkie* vid sektionen för kartor och fotografier på Carolina Redvivia universitetsbibliotek i Uppsala. I det verket har Pirak Sikku, i minutiöst utförda, nytillverkade och handsydd omslag, låtit omsluta fotoalbumen med dokumentation om det samiska folket från det ökända institutet för rasbiologi. De nya omslagen baseras på dräkttraditioner från de område där de samiska människor levde som dokumenterats i albumen.

Nils-Johan Labba

Duojár Nils-Johan Labba har sin bas i Giron/Kiruna och Orusjohka/Årosjokk där det omgivande landskapet blir till hans samiska slöjd. Duodji är mer än ett yrke för honom—det är en del av en identitet som bygger på generationer av kunskap. Han försöker återskapa gamla former och föremål som använts i vardagen av äldre generationer vilket innebär att utveckling inom duodji inte alltid behöver vara att utmana och designa nya former. Det kan lika gärna vara att ge liv till äldre traditioner.

Född 1984 gick Nils-Johan Labba ut Sámij áhpadusgouvdasj/Samernas utbildningscentrum i Jáhkámáhkke/Johkamohkki/Jokkmokk 2008 och arbetar sedan dess som sameslöjdare.

Bladkniv

Renhorn och läder, 2025

Den här kniven är gjord av ett stort renhorn och läder från en kokalv som han själv garvat. Knoppen är tillverkad av älghorn. Dekoren är med sitt spel mellan tomma ytor och dekor typisk för det nordsamiska området. Det gäller även blommotivet. Knivstålet har Labba tillverkat själv av AEB-L-stål.

Brosch

Älghorn, 2025

Det blir allt vanligare att vilja utmana användningen av silver i samiska smycken—den bidrar till metallutvinningen och dess skadliga inverkan på markerna. Därför är smycken gjorda av horn och björkrötter populära. Det här är en av tre broscher som Labba gjort av Hans Ragnar Mathiesens berömda slogan CSV, med den äldre kollegans tillstånd. CSV står för Cájjet sámii vuonjja, det vill säga "visa samisk anda", att visa samisk medvetenhet och naturlig stolthet.

Tilde-Ristin Kuoljok

Tilde-Ristin Kuoljok (f. 1996) bor och arbetar i Burgávrrre/Jáhkámáhkke/Jokkmokk. Hon är duodjár och konservator, utbildad vid Sámij Áhpadusguovdásj i Jáhkámáhkke/Johkamohkki/Jokkmokk samt vid Göteborgs universitet. Kuoljoks praktik är förankrad i traditionell lulesamisk dibmaduodje och omfattar arbete med textilier, päls och läder, oftast med material från renen. Genom sitt arbete utforskar hon materialitet, form och process och för vidare förfäders kunskap in i samtida textilkonst.

Vájmmo 1/Väska i påsmođell

Garvat renskinn, glaspärlor och ullkläde, 2024

Vájmmo 2/Väska med lock

Garvat renskinn, glaspärlor och ullkläde, 2025

Vájmmo 1 och 2 handlar om hjärtat. I det samiska språket beskrivs det bildliga hjärtat och det anatomiska hjärtat med olika ord: vájmmo och tsáhkke. Genom en serie väskor har konstnären tittat närmare på lulesamiska väskor och pungar i relation till hjärtat. Väskans eller pungens form påminner om det anatomiska hjärtats. Dess funktion är att bära det som är viktigt—att samla, hålla samman, säkra och skydda. På ett liknande sätt bär Kuoljoks hjärta familj, förfäder, minnen, människor och platser.

Anders Sunna

Anders Sunna, baserad i Jåhkåmåhkke/Johkamohkki/Jokkmokk, föddes 1985 in i en renskötarfamilj i Kieksiäsvaara, en by på den svenska sidan av Sápmi. Han är konstnär och aktivist och hans verk bär på en politisk laddning som berättar historien om de maktövergripp och förtryck som den svenska staten utsatt den samiska befolkningen för men även om striden för upprättelse och erkännande. Sunnas verk berör också en personlig historia om den egna familjens femtioåriga kamp för att bedriva renskötsel. Sunnas verk har bland annat visats på Samiska paviljongen på Venedigbiennalen 2022, Åbadakone på Kanadas nationalgalleri, Ottawa 2019 och Sydneybiennalen, NIRIN 2020.

Kolonialism

Blandteknik på pannå, 2016

Den stora målningen *Kolonialism* är utförd på fyra lika stora träskivor, så kallade pannåer. Det är en form av collage, som är typiskt för Sunna, där olika motiv och material möts på bildytan och tillsammans skapar en berättelse om Sápmi och samernas villkor under nationalstaternas styre. Till vänster i bilden syns fyra ansiktslösa män som i tur och ordning representerar Norge, Sverige, Ryssland och Finland. De ritar gränser tvärs igenom samernas uråldriga marker. Till höger kommer en samisk man med dödskallevud gående efter två renar där den ena är ett skelett och den andra vit som lyckorenen. Foton av renhjordar är inklistrade framför dem och ovanför finns en kvinna skildrad i profil. Hon är lånad från ett tryck av den samiska konstnären John Savio (1902–1938) som Sunna inspirerats av sedan tonåren. Likt en röd sol intill ett snöklätt berg i bakgrund finns en rund form med sydsamiskt mönster—den har hämtats från Jokkmokkbutiken Stoorstålka's papperskasse.

Søssa Jørgensen & Geir Tore Holm

Geir Tore Holm är född i Romsa/Tromsø i en samisk familj och Søssa Jørgensen i Oslo. Konstens sammanhang och dess möjligheter för samtal har varit särskilt viktigt för deras gemensamma arbete som pågått i närmare trettio år. Till vardags bor och arbetar de på gården Øvre Ringstad i Skiptvet, Østfold där de lever med sin praktik med djur- och självhushållning. Holm har sedan 1990-talet ställt ut i olika samiska sammanhang och har dessutom varit konstinsköprådgivare för Sámediggi/Sametinget, Norge. Jørgensen har i flera decennier arbetat med ljudkonst, radio och podcast som konstnärliga uttrycksmedel.

Luossavaara-Kiirunavaara—Bengt Jernelöfs liv

Video 23.30 min, 2012

Det här videoverket består av två filmspår: det ena med en äldre man som sitter hemma i en läderfåtölj och det andra med ett landskap filmat på avstånd. Den äldre mannen berättar om sitt liv i Giron/Kiruna och Laxforsen. Filmspåren binds samman av vackert och vemodigt fiolspel—det är samiska tongångar spelade som traditionell norsk folkmusik. Men den samiska närvaron på platsen nämns inte alls av den gamle gruvarbetaren, trots att de levtt ett helt liv på samma mark. Konstnärduon Geir Tore Holm och Søssa Jørgensen ville närma sig de arbetare som gett sina yrkesliv åt LKAB. Skatteverket hjälpte dem att komma i kontakt med den äldste av dem, Bengt, som blev springpojke redan på 1940-talet. Den korta stunden vi får möta Bengt ger en svindlande inblick i gruvans enorma inflytande i så många människors liv, dess globala förbindelser och i de historier som bara hörs som smäktande fioltoner.

Visningar och introduktioner

Allmänna introduktioner till Kins utställningar varje tisdag, torsdag och lördag kl 12:00 samt torsdag kl 17:00. Samling vid Kins gröna reception. Plan o.

Mejla info@kinmuseum.se för att boka en gratis visning av Kins aktuella utställningar.

Kolofon

Adress

Stadshustorget 1, 981 30 Giron/Kiruna

Personal

Tova Ejeklint, kommunikation, administration

Carola Kalla, assistent

Alice Lampa, förmedling

Maria Lind, chef

Ilnur Mustafin, tekniker

Bettina Pehrsson, biträdande chef

Christina Pestova Ejiksson, producent, samlingen

Emma Pettersson Juntti, producent, koordinator, förmedling

Paulina Sokolow, kommunikation

Museivärdar, Alla Belova, Lena Rydström och Maja Sjöström

Grafik, Marina Sergeeva

Samlingspresentation 5

19 februari – 16 maj 2026

Kins visuella dialekt har utvecklats av konstnärerna Inga-Wiktoria Påve och Fredrik Prost i samarbete med formgivarna Johanna Lewengard och Benedetta Crippa.

Kin museum för samtidskonst är Norrbottens länskonstmuseum. Huvudmän för museet, som öppnade 2018, är Region Norrbotten och Kiruna kommun.

Kin Museum för samtidskonst/dáládáidaga dávvirvuorká/
nykyaijan taitheen myseymmi/Museum of Contemporary Art.

kinmuseum.se

